

Curta durada

Text > **XAVIER CORTADELLAS**

Il·lustració > **IVÁN GARCIA**

Hores abans que comencés el primer esborrany d'aquest article, les ràdios anaven repetint que Roberta Metsola, la presidenta del Parlament Europeu, ha encarregat un estudi per explorar quant costaria oficialitzar el català (i el basc i el gallec) al Parlament Europeu, i quines conseqüències legals tindria. Després, naturalment, encara se n'hauria d'aprovar l'oficialitat. I no és gens segur que s'arribés a port perquè, com ja és ben sabut, és imprescindible que hi hagi la unanimitat de tots els estats, un repte ben difícil d'aconseguir atès que, com també sabem tots, el debat del català a Europa té molt més a veure amb la política que amb l'economia o amb la justícia. Digui què digui Metsola.

Falta encara temps, doncs, molt de temps, perquè puguem arribar a parlar en català a les institucions europees. I en falta encara més perquè tota la legislació que ens arriba d'Europa sigui també en català. Falta tant de temps que molts catalanoparlants comencem a pensar que no ho arribarem a veure.

Amb la llengua a Europa, doncs, a molts de nosaltres ens passa el mateix que amb la (im)probable independència de Catalunya. Sembla que va per llarg. És exactament al contrari del que passa amb moltes novel·les. Són de vol curt, un parell de mesos a les llibreries, tres a tot estirar, i apa, mai més enlloc; excepte, és clar, a les llibreries de segona mà acumulant pols; als llocs on es deixen llibres, llegits o no, perquè els reculli gratuïtament qui hi passi i en vulgui algun, o als punts no sé si anomenar-los «de venda de llibres suposadament obsolets», com el que té Connexió Pàpirus a Celrà.

Molts lectors que compren aquestes novel·les que us deia, molts membres dels jurats que les han premiades (a vegades sense ni haver-les llegit), molts editors que les publiquen (quasi sempre també sense haver-les tampoc llegit perquè tenen un acord de publicació previ amb els organitzadors del premi), molts suposats crítics i periodistes culturals que les ressenyen o que n'informen —perquè és difícil dir que n'arriben a fer crítiques— saben que duraran poc. Tots ho saben, però hi participen. Tots ho sabem, però tots hi participem. A vegades, només parlant-ne.

Ja sé que tots els altres llibres solen durar també poc a les llibreries, però aquestes novel·les duren potser encara menys, tot i que se'n venguin més. Duren també poc en els mitjans de comunicació i entre els possibles compradors, i no són mai cap referència per a cap estudiós de la literatura o per a cap altre escriptor o per a quasi ningú que parli de llibres. De fet, també tots ho sabem, són un producte industrial més. I ja està. És per això que any rere any la llarga llista dels guanyadors dels premis més importants de la nostra literatura es va ampliant a còpia de personatges que són més famosos que no pròpiament escriptors. I com més premis hi ha, més llarga n'és la llista.

Compto que també us heu fixat que cada any que passa hi ha més premiats que són periodistes. La bona gent diu que és perquè saben escriure; la que no ho és tant diu que és perquè els que organitzen els premis saben que amb una novel·la escrita —i a vegades potser ni escrita— per un periodista s'asseguren que els mitjans de comunicació en parlaran més. Les dues coses no són incompatibles. Deuen pensar, en tot cas, que així les vendes augmentaran i que, potser, potser, la durada d'aquestes novel·les a les llibreries s'allargarà una mica. Unes setmanes més? Un mes més? En tot cas, no pas gaire.

Aviat arribarà Sant Jordi, i així com sant Jordi abans matava el drac i l'aranya, avui mata, per dir-ho d'alguna manera, bona part de les novel·les que s'han premiat l'últim mig any. Posem-hi, durant els últims deu mesos. L'endemà moltes d'aquestes novel·les ja no hi seran, no se'n parlarà més i es marciran tan de pressa com moltes promeses d'enamorat i moltes roses. És llavors quan sembla que aquells a qui ens agraden els llibres podríem tenir una certa tranquil·litat, que els mitjans de comunicació podrien començar a parlar de literatura i que trobaríem més llibres de més qualitat a les llibreries. Però no acaba de ser mai així. Sempre hi ha un premi nou a punt d'arribar, un interès editorial nou que fa que es promogui qualsevol altra novel·la, independentment de la qualitat; sempre topareu amb un periodista o un crític que finalment troba un espai per poder quedar bé amb una editorial o un autor, a vegades perquè són amics o perquè hi té amics, d'altres perquè vol que en siguin. I així anem fent el nostre món literari quasi sense excepció. I la majoria dels joves s'hi apunten encara amb més entusiasme, que bé han d'apartar els més grans i bé tenen dret a fer-s'hi també un lloc. Tot sigui perquè res no canviï i tot continuï.

